SODBA SODIŠČA (četrti senat)

z dne 1. marca 2007 *

V zadevi C-391/05,

katere predmet je predlog za sprejetje predhodne odločbe na podlagi člena 234 ES, ki ga je vložilo Finanzgericht Hamburg (Nemčija) z odločbo z dne 30. avgusta 2005, ki je prispela na Sodišče 31. oktobra 2005, v postopku

Jan De Nul NV

proti

Hauptzollamt Oldenburg,

SODIŠČE (četrti senat),

v sestavi K. Lenaerts, predsednik senata, E. Juhász, sodnik, R. Silva de Lapuerta (poročevalka), sodnica, G. Arestis in J. Malenovský, sodnika,

* Jezik postopka: nemščina.

generalni pravobranilec: Y. Bot,
sodna tajnica: J. Swedenborg, administratorka,

na podlagi pisnega postopka in obravnave dne 8. novembra 2006,

ob upoštevanju stališč, ki so jih predložili:

– za Jan De Nul NV W. Meven, odvetnik,

– za Hauptzollamt Oldenburg A. Gessler, zastopnica,

– za belgijsko vlado A. Hubert, zastopnica,

– za Komisijo Evropskih skupnosti W. Mölls, zastopnik,

po predstavitvi sklepnih predlogov generalnega pravobranilca na obravnavi 14. decembra 2006

izreka naslednjo

Sodbo

1 Predlog za sprejetje predhodne odločbe se nanaša na razlago člena 8(1)(c), prvi odstavek, Direktive Sveta 92/81/EGS z dne 19. oktobra 1992 o uskladitvi trošarinskih struktur za mineralna olja (UL L 316, str. 12), kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 94/74/ES z dne 22. decembra 1994 (UL L 365, str. 46, v nadaljevanju: Direktiva 92/81).

2 Ta predlog je bil vložen v okviru spora med družbo Jan De Nul NV (v nadaljevanju: Jan De Nul) in Hauptzollamt Oldenburg (v nadaljevanju: Hauptzollamt) glede zavrnitve zahtevka prve za oprostitev plačila davka na mineralna olja (v nadaljevanju: davek) za nekatere količine mineralnih olj, ki so se porabila za delovanje plavajočega sesalnega bagra.

Pravni okvir

Direktiva 92/81

3 Člen 8(1) in (2) Direktive 92/81 določa:

„1. Poleg splošnih določb iz Direktive 92/12/EGS o porabi trošarinskih izdelkov, za katero se prizna oprostitev plačila trošarine, in brez poseganja v druge določbe Skupnosti države članice pod pogoji, ki jih določijo za zagotovitev pravilne in enostavne

uporabe takih oprostitev in za preprečevanje goljufij, utaj ali zlorab, oprostijo plačila usklajene trošarine naslednje izdelke:

[…]

(c) mineralna olja, dobavljena za porabo kot gorivo za plovbo po vodah Skupnosti (tudi za ribolov), razen za uporabo plovila za zasebne namene.

V tej direktivi se za ‚uporabo plovila za zasebne namene' šteje lastnikova uporaba plovila ali njegova uporaba s strani fizične ali pravne osebe na podlagi najema ali drugega naslova, ki ni komercialne narave in zlasti ni prevoz potnikov ali blaga ali opravljanje storitev za nadomestilo ali ni za namene oblastnih organov.

[…]

2. Brez poseganja v druge določbe Skupnosti lahko države članice uporabijo popolno ali delno oprostitev ali nižje trošarinske stopnje za mineralna olja ali druge izdelke, ki so namenjeni isti uporabi in so uporabljeni pod davčnim nadzorom:

[…]

(b) za plovbo po notranjih plovnih poteh, razen ko gre za uporabo plovila za zasebne namene;

[…]

(g) pri poglabljanju dna plovnih poti in luk.“

Nacionalna ureditev

4 V Nemčiji so nacionalne določbe o davčnih oprostitvah za mineralna olja v zakonu o davku na mineralna olja (Mineralölsteuergesetz) z dne 21. decembra 1992 (BGBl. 1992 I, str. 2150 in 2185, v nadaljevanju: MinöStG) in v uredbi za izvajanje zakona o davku na mineralna olja (Mineralölsteuer-Durchführungsverordnung) z dne 15. septembra 1993 (BGBl. 1993 I, str. 1602).

5 Člen 4(1), točka 4, MinöStG je ob upoštevanju člena 12 istega zakona določeno, da se lahko oprosti plačilo davka za mineralna olja, ki se uporabijo kot pogonsko gorivo in gorivo za ogrevanje na plovilih, ki so namenjena izključno komercialni plovbi in z njo povezanim dejavnostim, kot so krmarjenje, vleka in podobne storitve, ali pri transportu za svoj račun ter na vojaških plovilih in plovilih javnih organov, na plovilih za reševanje na morju in na ribiških plovilih, uporabljenih v poklicne namene.

6 Skladno z zakonskim pooblastilom, danim izvedbenemu organu s členom 31(2), točka 5, MinöStG, so se iz pojma „plovila“ v smislu člena 4(1), točka 4, MinöStG s členom 17(5), točka 2, uredbe za izvajanje zakona o davku na mineralna olja, izključile nekatere vrste plavajočih naprav. Tako se plavajoči bagri, žerjavi in dvigala zrnatih materialov ne obravnavajo kot plovila v smislu te zadnje določbe, tako da gorivo, ki se na njih uporablja kot pogonsko gorivo in za ogrevanje, ne more biti upravičeno do davčne oprostitve.

Spor o glavni stvari in vprašanji za predhodno odločanje

7 Družba Jan De Nul, ki je tožeča stranka v postopku v glavni stvari in ki opravlja dejavnosti hidravličnega inženirstva, je zaprosila za ugodnost oprostitve plačila davka za nekatere količine mineralnih olj, ki so se porabile za delovanje plavajočega sesalnega bagra „Christoforo Colombo“ s težo 10.062 ton pri poglabljanju dna na Elbi med 19. oktobrom in 17. decembrom 1999 na predelu med Hamburgom in Cuxhavnom.

8 S plavajočim sesalnim bagrom se z dna struge vsesavajo pesek, zrna in drugi materiali, pri čemer se skupaj z vsesano vodo vlijejo v podpalubje. Ti materiali se nato prepeljejo na območja za odlaganje odpadkov, kjer se izlijejo.

9 Družba Jan de Nul je 3. aprila 2000 prijavila količine mineralnih olj, ki so bile porabljene pri vsesavanju in izlitju materialov. Hauptzollamt je nato to družbo obvestil, da

mora ravno tako poravnati davek za količine mineralnih olj, ki so se uporabile med potjo bagra, ko je bil prazen, in manevri, ki jih je ta izvedel pri teh nalogah.

10 Na podlagi dodatne davčne napovedi, ki jo je oddala družba Jan de Nul 15. novembra 2000, je davčni dolg znašal 183.127 DEM.

11 Hauptzollamt je z odločbo z dne 3. julija 2002 zavrnil ugovor, ki ga je družba Jan De Nul vložila 19. decembra 2000, zato da bi se ta znesek zmanjšal. Ta družba je 2. avgusta 2002 pri Finanzgericht Hamburg vložila tožbo, da bi pridobila oprostitev davka za količine mineralnih olj, ki niso bile uporabljene pri obratovanju samega bagra, ampak pri njegovi poti, ko je bil prazen.

12 Družba Jan De Nul pred predložitvenim sodiščem navaja, da je dejavnost plavajočega sesalnega bagra podobna tisti, ki jo opravlja plovilo, specializirano za komercialno plovbo, katerega poraba goriva spada v obseg oprostitve, določene v členu 8(1)(c) Direktive 92/81, in to ne glede na namen vožnje tega bagra.

13 Hauptzollamt pred predložitvenim sodiščem trdi, da je območje, na katero je moral poseči plavajoči sesalni bager, notranja plovna pot, tako da oprostitev, kot jo določa

člen 8(2)(b) Direktive 92/81 in ki jo lahko uporabljajo države članice, spada v normativno pristojnost nacionalnih organov.

14 Z upoštevanjem sodbe, ki jo je Bundesfinanzhof razglasilo 3. februarja 2004, je Hauptzollamt z odločbo o popravku z dne 27. decembra 2004 spremenil napoved z dne 15. novembra 2000 in priznal, da mora biti poraba mineralnih olj pri poteh plavajočega sesalnega bagra, ko je prazen, upravičena do oprostitve plačila davka, določene v členu 4(1), točka 4, MinöStG. Zato je bil davčni dolg znižan na 164.372 DEM.

15 Stranki v postopku v glavni stvari so se torej strinjale, da je tožba postala brezpredmetna, kolikor se nanaša na elemente obdavčljive osnove, ki so povzročili znižanje davčnega zneska, in da se spor torej omejuje na vprašanje, ali je družba Jan De Nul dolžna plačati ta davek za količine mineralnih olj, ki so bile porabljene med manevri, potrebnimi pri poglabljanju dna.

16 V teh okoliščinah je Finanzgericht Hamburg menilo, da je rešitev spora, ki mu je predložen, odvisna od razlage pojma „plovba po vodah Skupnosti“, zato je prekinilo odločanje in Sodišču v predhodno odločanje predložilo ti vprašanji:

„(a) Kako je treba v smislu člena 8(1)(c), prvi odstavek, Direktive 92/81 razumeti pojem vodá Skupnosti v primerjavi s pojmom notranjih plovnih poti v smislu člena 8(2)(b) […] te direktive?

(b) Ali je uporaba plavajočega sesalnega bagra (imenovanega ‚Hopperbagger') v vodi Skupnosti v celoti plovba v smislu člena 8(1)(c), prvi odstavek, Direktive 92/81 ali pa je treba razlikovati med različnimi dejavnostmi med njegove uporabe?"

Vprašanji za predhodno odločanje

Prvo vprašanje

17 S prvim vprašanjem predložitveno sodišče sprašuje o razlagi, ki jo je treba v smislu člena 8(1)(c), prvi odstavek, Direktive 92/81 dati pojmu „vode Skupnosti" v primerjavi s tisto o „notranjih plovnih poteh" v smislu člena 8(2)(b) te direktive.

18 Da bi se lahko odgovorilo na postavljeno vprašanje, je treba najprej spomniti, da je bila ta direktiva sprejeta na podlagi člena 99 Pogodbe ES (ki je postal člen 93 ES), s katerim je Svet Evropske unije pooblaščen, da na predlog Komisije Evropskih skupnosti soglasno sprejme med drugim določbe za uskladitev zakonodaje glede trošarin

v obsegu, v kakršnem je taka uskladitev potrebna za vzpostavitev in delovanje notranjega trga.

19 V okviru usklajenega sistema trošarinskih struktur, ki se izvaja na ravni Skupnosti, je z Direktivo 92/81 v členu 8(1) določenih več obveznih oprostitev, kot je ta za mineralna olja, dobavljena za porabo kot gorivo pri plovbi po vodah Skupnosti, tudi za ribolov, razen za uporabo plovila za zasebne namene.

20 Glede pojma vodá Skupnosti v členu 8(1)(c), ki ni opredeljen, je treba poudariti, da se morajo pri razlagi določbe v pravu Skupnosti upoštevati zlasti okvir in cilj ureditve, katere del je ta določba (glej sodbo z dne 7. junija 2005 v zadevi VEMW in drugi, C-17/03, ZOdl., str. I-4983, točka 41 in navedena sodna praksa).

21 V tem pogledu iz tretje in pete uvodne izjave Direktive 92/81 izhaja, da se ta nanaša, prvič, na določitev več skupnih opredelitev za izdelke iz mineralnih olj, za katere velja splošni trošarinski nadzorni sistem, in drugič, na določitev nekaterih obveznih oprostitev teh izdelkov, ki so na ravni Skupnosti obvezne (glej sodbo z dne 1. aprila 2004 v zadevi Deutsche See-Bestattungs-Genossenschaft, C-389/02, Recueil, str. I-3537, točki 17 in 18). Prav tako iz teh uvodnih izjav in iz naslova Direktive 92/81 izhaja, da je namen teh skupnih opredelitev in določenih oprostitev na ravni Skupnosti,

da spodbujajo vzpostavitev in pravilno delovanje notranjega trga in da se vzpostavi usklajen sistem trošarinskih struktur za mineralna olja.

22 Zato morajo opredelitve za izdelke, urejene z Direktivo 92/81, in oprostitve, ki se uporabljajo zanje, biti deležne neodvisne razlage, ki temelji na besedilu zadevnih določb in na ciljih te direktive (glej zgoraj navedeno sodbo Deutsche See-Bestattungs-Genossenschaft, točka 19).

23 Taka neodvisna razlaga teh oprostitev se zdi še toliko primernejša, ker je v členu 8(1) Direktive 92/81 določena obveznost držav članic, da se za mineralna olja, dobavljena za porabo kot gorivo za nekatere dejavnosti, naštete v tej določbi, ne priznajo usklajene trošarine (glej sodbo z dne 10. junija 1999 v zadevi Braathens, C-346/97, Recueil, str. I-3419, točka 31, in zgoraj navedeno sodbo Deutsche See-Bestattungs-Genossenschaft, točka 20). Vsaka na nacionalni ravni različna razlaga obveznosti oprostitve, ki jih določa Direktiva 92/81, naj ne bi samo oslabila cilja usklajevanja ureditve Skupnosti in pravne varnosti, ampak naj bi se tudi tvegalo, da se uvede neenako obravnavanje med zadevnimi gospodarskimi subjekti (glej zgoraj navedeno sodbo Deutsche See-Bestattungs-Genossenschaft, točka 21).

24 Glede te določbe je treba poudariti, da je cilj obvezne oprostitve za mineralna olja, dobavljena za porabo kot gorivo pri plovbi po vodah Skupnosti, olajšati trgovino znotraj Skupnosti, zlasti pretok blaga in svobodo opravljanja storitev, ki se lahko odvijata v teh vodah.

25 Z zadevno oprostitvijo je zakonodajalec Skupnosti želel spodbuditi enakost nekaterih davčnih pogojev, v katerih delujejo podjetja za transport ali druge storitve, pri katerih se uporabljajo te vode.

26 Torej je treba pojem vodá Skupnosti razumeti, kot da zajema vse vode, v katerih se navadno izvaja pomorska plovba za komercialne namene. Ta plovba se nanaša na vsa pomorska plovila, vključno s temi, ki imajo največjo kapaciteto.

27 Poleg tega, kot poudarja Komisija, samo taka razlaga lahko zagotovi enakost ekonomskih pogojev med pomorskimi pristanišči Skupnosti, neodvisno od geografskega položaja vsakega pristanišča glede na najbližjo obalo, od koder se opravljajo zgoraj omenjene dejavnosti.

28 Končno je treba poudariti, da je ravno tako cilj Direktive 92/81, da se zagotovi prosti pretok mineralnih olj na notranjem trgu in da se prepreči izkrivljanje konkurence, ki bi lahko nastalo, ker se trošarinske strukture od ene države članice do druge razlikujejo (glej sodbo z dne 29. aprila 2004 v zadevi Komisija proti Nemčiji, C-240/01, Recueil, str. I-4733, točki 39 in 44).

29 V teh okoliščinah sistem, vzpostavljen s členom 8(2) Direktive 92/81, ki se nanaša na mogoče popolne ali delne oprostitve ali nižje trošarinske stopnje, ki jih uporabijo države članice za mineralna olja, ki se porabijo pod davčnim nadzorom, zlasti

pojem plovbe po notranjih plovnih poteh v odstavku 2(b) navedenega člena, ne more pomeniti odločilnega elementa razlage gleda obsega obveznih oprostitev, določenih v odstavku 1 tega člena.

30 Ni namreč sporno, da lahko ladje, primerne za plovbo v komercialne namene v pomorskih vodah, plujejo ravno tako po nekaterih notranjih plovnih poteh do nekaterih pomorskih pristanišč, čeprav niso na obali. Izključitev te vrste plovbe s področja obvezne oprostitve od takrat, ko poteka po teh poteh do pomorskih pristanišč, bi škodila trgovini znotraj Skupnosti, saj bi se s tako izključitvijo, ker bi bili gospodarski subjekti, na katere se taka plovba nanaša, postavljeni v manj ugoden položaj, tvegalo, da se od teh pristanišč odvrne del pomorskega prometa. Tako bi bili ti subjekti postavljeni v manj ugoden položaj glede na tiste, ki delujejo v pristaniščih na obali.

31 Tako naj bi imel neobvezni sistem, določen v členu 8(2)(b) Direktive 92/81, samo omejeno veljavo v smislu, da se lahko uporabi pri plovbi po notranjih plovnih poteh le takrat, kadar ta poteka zunaj vodá, v katerih se lahko opravlja pomorska plovba za komercialne namene.

32 Torej je treba na prvo postavljeno vprašanje odgovoriti, da se pojem „vode Skupnosti“ v smislu člena 8(1)(c), prvi odstavek, Direktive 92/81 nanaša na vse vode, ki so take, da jih lahko uporabljajo vsa pomorska plovila, vključno s tistimi z največjo kapaciteto, ki lahko prevozijo pomorske poti v komercialne namene.

Drugo vprašanje

33 Z drugim vprašanjem predložitveno sodišče v bistvu sprašuje, ali se lahko določeni načini uporabe plavajočega sesalnega bagra obravnavajo, kot da spadajo pod pojem „plovba“ v smislu člena 8(1)(c), prvi odstavek, Direktive 92/81.

34 Kot je razvidno iz točke 15 te sodbe, se spor med strankama v postopku v glavni stvari omejuje na vprašanje, ali so količine mineralnih olj, ki so bile porabljene za potrebne manevre pri poglabljanju dna, upravičene do oprostitve iz te določbe, saj je družba Jan De Nul sprejela obdavčitev količin mineralnih olj, uporabljenih pri nalogah vsesavanja in odlaganja materialov.

35 Iz predložitvene odločbe je razvidno tudi, da je bila poraba mineralnih olj pri poteh praznega plavajočega sesalnega bagra upravičena do oprostitve trošarin.

36 Glede pojma „plovba“ v smislu člena 8(1)(c), prvi odstavek, Direktive 92/81 je Sodišče v zgoraj navedeni sodbi Deutsche See-Bestattungs-Genossenschaft v točki 23 presodilo, da vsaka dejavnost pri plovbi v komercialne namene spada na področje uporabe oprostitve za usklajene trošarine, ki je določena s to določbo. V točki 25 navedene sodbe je Sodišče natančno opredelilo, da ta določba ne vsebuje nikakršne razlike glede namena plovbe, na katero se nanaša, saj se lahko pojavi izkrivljanje konkurence, ki se z določbami te direktive poskuša preprečiti, ne glede na vrsto zadevne komercialne plovbe.

37 Tako iz zgoraj navedene sodbe Deutsche See-Bestattungs-Genossenschaft izhaja, da je namen opravljene poti neupošteven, saj gre za plovbo, ki zajema opravljanje storitev za nadomestilo.

38 Glede zadeve v glavni stvari ni sporno, da ima plavajoči sesalni bager pogonski sistem, ki mu daje samostojnost pri premikanju. To plovilo ima tako potrebne tehnične značilnosti za plovbo, ki mu omogočajo opravljanje takih storitev.

39 Glede sistema, določenega v členu 8(2)(g) Direktive 92/81, po katerem lahko države članice za mineralna olja, ki se uporabijo pri poglabljanju dna plovnih poti in luk, uporabijo popolne ali delne oprostitve ali nižje trošarinske stopnje, je dovolj opozoriti, kot je bilo poudarjeno v točki 29 te sodbe, da ta možnost, podeljena državam članicam, ne more vplivati na razlago, ki jo je treba dati členu 8(1) te direktive.

40 Zato je treba na drugo postavljeno vprašanje odgovoriti, da manevri, ki jih izvede sesalni bager med sesanjem in odlaganjem materialov, to je poti, ki so neločljivo povezane s poglabljanjem dna, spadajo na področje uporabe pojma „plovba“ v smislu člena 8(1)(c), prvi odstavek, Direktive 92/81.

Stroški

41 Ker je ta postopek za stranki v postopku v glavni stvari ena od stopenj v postopku pred predložitvenim sodiščem, to odloči o stroških. Stroški, priglašeni za predložitev stališč Sodišču, ki niso stroški omenjenih strank, se ne povrnejo.

Iz teh razlogov je Sodišče (četrti senat) razsodilo:

1. **Pojem „vode Skupnosti“ v smislu člena 8(1)(c), prvi odstavek, Direktive Sveta 92/81/EGS z dne 19. oktobra 1992 o uskladitvi trošarinskih struktur za mineralna olja, kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 94/74/ES z dne 22. decembra 1994, se nanaša na vse vode, ki so take, da jih lahko uporabljajo vsa pomorska plovila, vključno s tistimi z največjo kapaciteto, ki lahko prevozijo pomorske poti v komercialne namene.**

2. **Manevri, ki jih izvede sesalni bager med sesanjem in odlaganjem materialov, to je poti, ki so neločljivo povezane s poglabljanjem dna, spadajo na področje uporabe pojma „plovba“ v smislu člena 8(1)(c), prvi odstavek, Direktive 92/81, kakor je bila spremenjena z Direktivo Sveta 94/74.**

Podpisi